

Критика ы библиография

„МӘМЕ У ЗИНЕ“

Шымаага к'брда нава сал у азма-нада, бы заргытөе фойклора дөмөлдөмөндө к'артура ф'рандия у ош к'ыштыно рожек ма. Жы чачи у ф'рандияна галка сиктеэ жоо рожед мада жи б'лда икери.

Ф'рандияна бса поэма «Мәме у Зине»-лө, йа ю һ'эсөд дөбө һ'экирия шымаага к'брда у нава фойклора шымаага к'брдаа шыкы л'айы д'ыра.

Бона же ф'кее жи һала ф'р'на 17-да шаиред к'брда ф'рандия шымаага те һылдан у вачкери.

Масала: поэма «Мәме у Зине» ю ф'р'на 17-да Аһ'мәде Хани сар һ'ама ф'рандияна шымаага к'ысарды һ'эсөд дөбө сарг'ана шысаред, ши у аине ф'кее б'лар, ныкыс ара маында б'ылды һатийо сикотери.

Она ф'рандияна бса жи һатийо г'оршк'өкери бс зымае уреси, эрмани, франси, ф'р'оби, г'эжи у б'зымакы маийи.

Наныс'аре к'брдаа советие Эһ'на Эһ'вал өз у ф'рандия сар һ'име чанди вариантта вачкери у к'ырия поэмока т'ам.

Г'орже бс готине, воки авторе вө поэме Эһ'на Эһ'валга т'он һатийо, воки поэма х'вда б'ла х'вданын, г'оманыйи ши г'оманыйи, ед ю шымаага ф'рандия. Автор поэмада даво иншадыйи ө'дот, рабуруншадыйи, мөрдөһ'изи, нандыра, харыбдыт, воһ'ий'изи у ө'гитийа шымаага к'брд. Эва тышкы р'мдө, воки поэмада һатийа иншадыйи, Серия дөһ'өкө һатийа к'бтасе. Мана т'өһ'юк сар нава поэмаг'а өз фойкл дөһ'өк, воки собөбө г'ор-б'андия бакт-мыраке Мәме у Зине һ'имди ө'дот, нащадыйи, һ'өф'ийланы у доһ'ош б'ише.

Автор даво к'ыше с'фотө ө'гит'ед поэме-Мәме, Зине, бса жи д'өһ'өкө арык, ф'ор'ажды, б'ред ши шык'ар у Г'ал'ары.

Автор р'нд даво ф'анкыкыне т'иде м'көжот у х'раб, масала: Бак'өс Эһ'вали у р'за ши, чача марши на-мам, қил у г'авазө, ед ю д'бны с'бөбөд бөхт у мыраза.

Поэмада те к'ыше с'фотө Мир Сөвди, чача мөрки д'ыһ'өкө, доһ'өкө у х'рабө һ'өдө ш'бда наво, Бак'өс х'вара д'өһ'өкө һ'өдө соһ' мөреме х'ва б'но сери.

Р'нд те ханкыри ө'гитийа Мөме, вохте баг'ө г'ор'кыриа Дөкө Мөме у Зине д'бни, д'өһ'өкө мир, мир бы к'өма х'вазө те сар Мәме у д'х'азы шыкы, ед өз т'б мынөте жы чача нак'ышыно у д'өһ'өкө х'вара х'вө пөһ'бөри к'өма мир д'өһ'өкө. Арда у к'өмәле Мөме с'фотө жи у б'өдө ч'ида жи б'ө ч'өме мир Сөвди нае, ч'ыкы өз мир, нах'аз х'уша х'ва б'дө мөрки х'орөб, ед ю нае нава у шык'ар, воки өз д'вөк нө к'ө-р'ө аг'а, багабө, д'вөк шыванк'өбө, гаванак'өбө, дури с'в'фа шыбө.

Автор шыкыле Мөмер'а т'өһ'ий бса жи р'нда даво к'ыше с'фотө Зи-не. Зине жи к'ына Мөме с'фотө, р'ма у б'өдө.

Зине бы д'дө Мәме һ'э д'өкө у һ'э-з'ө ө'м'ре х'ва б'дө р'һ'из Мөме. Эв мина қизе к'брдайө ве д'өһ'өкө дөһ'өк'ө, бс изыле, ед вохте г'ыд д'өбө д'р'д'а өһ'ийи өе у Мөме өз г'оманыйи эф'ф у ө'дот д'өһ'өкө б'н д'өһ'өкө х'ва у р'д'өбө пөһ'бөри ө'дот. Автор бы же йөкөва бса жи даво к'ыше, воки жына к'брд һ'өрт'ым қул иһ'өбө, эве пөһ'бөри ө'дотө канн ш'р'к'ыны у х'вас-т'ий бс д'өһ'өкө мөри.

Поэмада бса жи һана немаси, автор сазык цезики пр'ра аһ'ийий Мөме у Зине шы, воки һәрсе б'ра чача бука х'ва Зине п'ш'өш'өши Мәме д'ыкы.

Нала Мөме т'эзэ ч'уя мала Ф'ор-аг'ажды, д'өһ'өкө, воки өз д'өһ'өкө һ'э д'өһ'өкө, П'ри д'өһ'өкө Ф'ор'ажды г'ор'өкө һ'из Зине п'ш'өш'өши Мәме, Зине же жына Ф'өжи, же жына Мөме, йөкө. (р'е 78). Пашә һәрсе б'ра бс х'бардан Зине п'ш'өш'өши Мәме д'ыкы. Б'ра жи автор д'өһ'өкө б'р бы ш'р'ө примитив д'өһ'өкө к'ыше, г'ор'өкө б'ытат к'ыше, воки өвд'ан на ю чача д'өһ'өкө д'өһ'өкө Мөме у Зине б'г'ыныкы м'р'азе х'ва, ед эвчана д'бни, воки һ'орд һ'э-к'ыри машоө һ'өви, лама жи нах'васы м'р'азе ч'ан б'г'ор'б'ини, б'ы-бы собөбө аһ'ийи г'ө д'өһ'өкө.

Шам автор бса жи г'оманыйи примитив д'өһ'өк'ө эв г'оманыйи, вохте Зине д'өһ'өкө к'г'эз'өкө Ф'ор-аг'аждыг'а б'ышыно. Вохта өз д'өһ'өкө к'г'эз'өкө б'дө шөк, воки б'дө, ед шөк д'өһ'өкө өз к'г'эз'өкө б'б'ыи, һ'өрт'ө т'б б'ыли өз т'ө рамусы. Пашә Зине бс дагы у һ'эс сурте х'ва д'өһ'өкө б'р шөк өз өз шөк рамусы. Г'өһ'өкө х'вданын бс йөкө б'вар, наик, шыкы өз Зине бс нава-наво, йа ю һадак бс һ'эллаи Мәме һ'э д'өһ'өкө, т'б шара б'дө тышкы иһ'өтө намуса х'ва нащот'ор. Оса жи на-р'эз'ө өз йөк, вохте Ф'ор'ажды иже йөкө д'өһ'өкө, шөк д'өһ'өкө у д'өһ'өкө г'ор'өкө к'өкә шөкә у г'ири б'б'ар, вохте (р'е 110-111).

Г'оминна ма, автор б'р д'өкө те йөкө, воки эва г'оманыйи д'өһ'өк'а феодализмада д'өкө у Ф'ор'ажды т'б шара нак'ыруи ши в'өд'ийи пр'өдө бса пөһ'дә б'ык'андына, воки к'өма шөк у г'ири б'б'ар. Поэма тышкы иншад'экр'өһ'өкө б'са өз йөк, воки вохте Мөме т'эзэ д'өкә мала мир, һала мир т'б тышкы д'р'д'аа ш'да те нөһ'а-сийа, өз Мөмер'а д'өһ'өкө:

«В'орэ аз м'ртне быламо т' Д'остурлай б'м, т'б жи м'зыно м'р'д» (р'е 77).

Г'орже бс готине, воки бс д'өһ'өкө м'д'буна зымае Эһ'на Эһ'валга т'өһ'ий, бса жи х'барөд бса һатийа х'бөте, воки наһ'ө ф'ойк'ери. Масала: һ'өта һун Мөме т'амкы (р'е 95), хана һө вахари бс м'к'рана. (р'е 66).

Галок чаране поэме «Зине к'өме г'оманыйи, наена ф'ойк'ери у мөри т'эре з'өре к'өт'ийа нава поэме у т'б к'аре надыө.

Масала: С'бөт'өре Мөме ч'у т'өһ'өле, Г'ө һасе х'ва д'өр'өк'т, б'р г'өһ'өле, Наве һасе х'ва жи д'ани Бор Зини у зилдан лек'р д'өһ'өкө. (р'е 44)

Поэмада бса галок х'бар шыне х'вда иншадыйи х'бөте, масала: вохте х'бам-х'замат'ар Мөмер'а теи у ши д'р'д'а д'ыкы, өз д'өһ'өкө х'бам у х'эмөт'г'ара д'өһ'өкө, д'өһ'өкө х'өкө ши һ'арамкы, г'оминна ма г'ор'өкө б'өкө эмөкө х'ва м'и һ'э-лалкы, ед на ю һ'өрамкы у галок х'барөд ава...

Коректорө к'г'өһ'өкө һ'өвалө Г. һа-к'об'лан у Л. Эм'өр бы борш'асы незики х'базта х'во набуно, бона ве йөкө жи поэмада шаше һ'эр'фа г'о-лалкы.

Г'оракө бс готине, воки бс кемасе х'вазө т'өһ'ийи ронаныйида поэме тышкы р'нда өз өз литер'атура ма д'өһ'өкө д'өһ'өкө м'д'буна.

Х. Мурадов

К'өм'өкө т'өһ'ий'өтө шыкыла рөк б'рица Бр'анелөһ'ө шынона бс һ'өв'өс-к'эри д'өһ'өкө х'ва д'р'д'а д'ыкы. Шыкыла: (жи ч'өһ'өкө б'р бс, р'асте) Жаман Сарг'ан у Карине Г'ригор'ян бс микроскопе д'өһ'өк'ери.

Бона д'өһ'өкө г'ан иһ'и мөһ'инас б'н

Станас Арташатай г'эз'өк'ери-техникыда конференс д'өһ'өк'ери-дораные һатэ г'өш-к'илк'ыне. Механизатор ө'д чанд колхоз т'эви ве конфе-ренс б'на.

В'ра дак'ладдә х'вөнд'арөд курса пөһ'ийо факултете ме-ханизаснаһ'ө института Ерөвә-н'өкө малаһ'убна г'өһ'идитө С. Манукийан у П. Тарвердийан һаты б'ыһ'ыне бс г'өмәлд «Мөг'өдөд г'эз'өк'ери маши-нелд малаһ'убна г'өһ'идитө у ед маийи. Д'р'д'өкө пр'өдө бон мөһ'инаторы һ'өв'өс'арда дак'лад х'вөнд'өкә бс жи кан-дидат б'дө мех. техникы д'өһ'өкө З. Мел'к'об'лан у инспекторө контрола д'өһ'өк'өтө стаскы т'эз'өк'ери-техникы Л. Си-моийан. (АӨТ)

КОНСЕРТА ПЕШЬН

Ль Нью-Йорке, сөра Корнетт һөһ'өдә бу концертэ Оркестра сим-фоника дөһ'өк'өтө ТРСС пөһ'ийа. Се һ'эз'ар мөриын эдөһ'өк'ө, ед к'ө сөра концертэ бс т'өһ'ийа г'өһ'ийа, рабуи, д'өк'ә к'ык'ына бс б'б'лөдө ТРСС у ШАРТ д'өһ'өк'өтө һат'ыбуа х'вөм'ашыне, бс алавы с'бөһ'өдө советие д'өһ'өк'өри, с'ор'ариө д'өһ'өк'өтә д'өк'ә д'ир'ижор К. Ив'анов

Програма концерта пөһ'ийа өз ф'ранляндө композиторе ур'ас'ан г'енитал П. И. Чайковски һат'ыбуа к'ыриө. П. И. Чайковски незики г'ө сал бөрө вохте в'өһ'өк'ери ве с'т'өкө концертө в'өра һ'эз'ар б'н.

Һазара артистед кө бона т'өһ'ийа к'ила Оркестра ТРСС симфоникы дөһ'өк'өтө пөһ'ийа д'р'д'аны, в'өд'өкө д'өһ'өкө һ'өһ'ийт'ын, воки жи д'өһ'өк'өри. Чача иһ'анна рабузине ава б'илдө мазыле т'эвә г'өһ'ийа б'б'лөкө т'эзө дана с'бөһ'өдө советие.

Ч'уйиан оркестра ТРСС симфоникы дөһ'өк'өтө ө'м'ре в'өд'өк'өтә б'с б'андөкә д'өһ'өк'өтө һ'өк'ө м'завар һ'өв'өс'арийа мөриы бона г'астр'өдө ед ве з'өф'ө.

ИРАӨДА ПАРТИАЭ СӨАСТӨТӨ ТӨШ'КИЛК'ЫНӨ

Бөг'дәд, 10-е январе (ТАСС) Б'с ө'д'өһ'ийи пр'ессе ингоры закон д'р'д'аа сазкына партия у г'эри к'ылотдө с'бөһ'өк'өтө се к'өмөд шөһ'өк'ө к'рөд с'бөһ'өк'өтө э'р'э дана м'иөтө р'ө шөһ'өк'ө һ'өнд'өр' у т'эв'өз'ө г'өһ'ийа, воки изыне б'д'ын чача п'ш'өдә һана сазкы: партия м'ышөтө демократие, партия коммунисте партия к'брдайө демократие.

Төһ'ө һаш'к'ырыне бса жи нава мөриы, ед ю пөһ'дә те чача һ'өнд'аред ши партия у платформ мала с'бөһ'өк'өтө партиадө кө т'өһ'өк'илк'ырыне. (ТАСС)

Дөһ'өкө редактор ШЭКРОЕ ХОДО

Киностудия Ерөвән'өкө филмелд документал киночөһ'ра «К'өрө монистане» һазк'ыры. Сенария Эһ' Эр'об Шамилөв, режисюр Ш. Жамһар'ян, оператор Аслан'ян у Г. Ег'язар'ян.

Шыкыла: кад'рөк жы киночөһ'ер